

คำเรียกรสไม่พื้นฐาน

คำเรียกรสไม่พื้นฐาน คือ คำเรียกรสที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของประเภทรส แต่เป็นคำซึ่งสามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกรสพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้ คำเรียกรสไม่พื้นฐานเป็นการสร้างคำ (lexicalization) และเป็นคำที่ผู้บอกภาษาทุกถิ่นใช้บอกรสของอาหารสม่ำเสมออย่างเป็นธรรมชาติ และมีจำนวนมากกว่าคำเรียกรสพื้นฐาน

ดังนั้น การศึกษาคำเรียกรสไม่พื้นฐานทำให้ทราบถึงการจำแนกรสอย่างละเอียดขึ้น และยังทำให้ทราบถึงคุณสมบัติของคำเรียกรสพื้นฐาน ตลอดจนระดับปริมาณความเข้มข้นของรส รวมถึงการรับรู้ต่างๆที่เกิดขึ้นในขณะลิ้มรสอาหารอีกด้วย

ในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์การสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน พร้อมทั้งคำนวณหาความถี่ของกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นเหนือจังหวัดเชียงใหม่ ภาษาไทยถิ่นอีสานจังหวัดอุบลราชธานี และภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราชตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ว่าคำเรียกรสคำใดเป็นคำเรียกรสไม่พื้นฐานนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีแยกคำเรียกรสพื้นฐานออกจากคำเรียกรสทั้งหมดที่เก็บได้เสียก่อน (ดูรายละเอียดในบทที่ 3) โดยคำเรียกรสคำใดเป็นคำเรียกรสพื้นฐานนั้นต้องมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อดังนี้คือ 1. เป็นศัพท์เดี่ยว 2. ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ 3. ไม่เป็นคำที่ใช้เรียกวัตถุเฉพาะ 4. ไม่ซ้ำความหมายกับคำเรียกรสคำอื่น และ 5. มีตัวอย่างของอาหารตัวแทนของรสชัดเจน

คำเรียกรสคำใดไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ครบทั้ง 5 ข้อดังกล่าว ผู้วิจัยจะถือว่าคำเรียกรสคำนั้นเป็นคำเรียกรสไม่พื้นฐานผู้วิจัยจะนำเสนอในรายละเอียดโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนที่ 1.) การสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทย และ 2.) ความถี่ในการสร้างเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยแต่ละถิ่น

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์การสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในงานวิจัยนี้ การบรรยายรสในแบบอื่นๆ อาทิเช่น การใช้คำว่า “เปรี้ยวๆหวานๆ” “เปรี้ยวๆและหวานๆ” “ทั้งเปรี้ยวทั้งหวาน” “ออกเปรี้ยวๆหวานๆ” “ออกเปรี้ยวกับฝาด” “เค็มปนเปรี้ยว” “หวานเค็มเผ็ด” “ออกเปรี้ยวฝาด” “ขมๆหอมๆ” ในการบอกรสของอาหารโดยผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นนั้น ผู้วิจัยไม่ถือว่าการอธิบายรสดังกล่าวเป็นคำเรียกรสไม่พื้นฐาน แต่เป็นวลีที่ผู้บอกภาษาใช้ในการบรรยายรสของอาหาร เนื่องจากคำดังกล่าวเป็นส่วนประกอบที่มีการใช้คำสัณฐานมาเชื่อมเข้าด้วยกัน

ไม่ได้รวมกันเป็นคำประสมที่ถูกต้องตามหลักวากยสัมพันธ์อย่างในตัวอย่างของคำว่า “ออกเปรี้ยว” ซึ่งหมายถึง รสค่อนข้างเปรี้ยว เป็นต้น

อนึ่ง ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะเขียนคำเรียกกรสไม่พื้นฐานเป็นภาษาไทยมาตรฐาน ในการออกเสียงจริงของวรรณยุกต์จะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละถิ่นดังที่ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ตั้งแต่ต้นในเชิงอรรถของบทที่ 3

4.1 การสร้างคำเรียกกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทย

จากข้อมูลคำเรียกกรสทั้งหมด เมื่อผู้วิจัยได้จำแนกประเภทคำเรียกกรสพื้นฐานและไม่พื้นฐานตามเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์โครงสร้างของคำเรียกกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นและจัดประเภทคำเรียกกรสไม่พื้นฐานทั้ง 4 ถิ่นภายใต้ประเภทของคำเรียกกรสพื้นฐานซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตารางที่ 16 โดยผู้วิจัยทราบว่าคำเรียกกรสไม่พื้นฐานแต่ละคำจะอยู่ภายใต้รหัสพื้นฐานประเภทใดจากโครงสร้างของคำเรียกกรสไม่พื้นฐานที่มักเป็นคำประสมที่ประกอบด้วยคำเรียกกรสพื้นฐานประเภทใดประเภทหนึ่งกับคำขยายต่างๆ และนอกจากนี้ ผู้วิจัยยังทราบได้จากการถามคำถาม กล่าวคือ เมื่อผู้วิจัยได้รับคำตอบที่เป็นคำประสมจากผู้บอกภาษา(ดูรายละเอียดในบทที่ 1) อาทิเช่น คำว่า “ออกหวาน” ผู้วิจัยจะถามผู้บอกภาษาต่อว่า “ออกหวาน”นี้ใช่หวานหรือไม่ หากผู้บอกภาษาตอบว่าใช่ ผู้วิจัยจะถามต่อไปอีกว่า “ออกหวาน”นี้เป็นรสหวานมากหรือรสหวานน้อย ซึ่งผู้บอกภาษาจะตอบว่า “ออกหวาน” เป็นรสหวานไม่มาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทราบได้ว่า “ออกหวาน”เป็นคำเรียกกรสไม่พื้นฐานภายใต้ประเภทของรสหวานและยังเป็นการระบุระดับปริมาณน้อยของรส เป็นต้น

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของคำเรียกกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นผู้วิจัยพบว่าคำเรียกกรสไม่พื้นฐานทั้งหมด 627 คำเกิดจากกลวิธีการสร้างคำรวมทั้งสิ้น 6 กลวิธีด้วยกันโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1.การผสมคำเรียกกรส 2 คำเข้าด้วยกัน 169 คำ 2.การผสมคำว่า “ออก”กับคำเรียกกรสพื้นฐาน 139 คำ 3.การผสมคำเรียกกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสอื่นๆ 125 คำ 4. การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน 111 คำ 5. การผสมคำเรียกกรสกับคำขยายบอกปริมาณ 30 คำ และ 6. การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน 25 คำ

ในการนับความถี่นั้น ผู้วิจัยจะทำการนับว่ามีคำเรียกกรสไม่พื้นฐานที่พบในข้อมูลทั้งหมดในทุกถิ่นเป็นจำนวนกี่คำ และทำการนับว่าในแต่ละกลวิธีการสร้างคำเรียกกรสไม่พื้นฐานมีคำเรียกกรสไม่พื้นฐานกี่คำ ตัวอย่างเช่น ในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีคำเรียกกรสไม่พื้นฐานทั้งหมดเป็นจำนวน 627 คำ และมีคำเรียกกรสไม่พื้นฐานโดยการสร้างคำในแบบกลวิธีการผสมคำเรียกกรสพื้นฐานเข้าด้วยกันเป็นจำนวนทั้งหมด 169 คำ ดังนั้น ความถี่ของการใช้กลวิธีการสร้างคำในแบบการผสมคำเรียกกรสพื้นฐานเข้าด้วยกันจึงคิดเป็นร้อยละได้โดยการนำจำนวนคำจากกลวิธีการผสมคำเรียกกรสพื้นฐาน

เข้าด้วยกัน คือ 169 คู่กันด้วย 100 และหารด้วย 627 ซึ่งเท่ากับร้อยละ 26.953 ของคำเรียกกรสไม่พื้นฐานทั้งหมด เป็นต้น และในการคำนวณความถี่นี้ ผู้วิจัยจะทำการคำนวณในทุกกลวิธีการสร้างคำเรียกกรสไม่พื้นฐาน และจะนำเสนอความถี่ที่มีการใช้ในทั้ง 4 ถิ่นจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตาราง 9 ความถี่ในการใช้สร้างคำเรียกกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทย

กลวิธีในการสร้างคำเรียกกรสไม่พื้นฐาน ³	ความถี่ (ร้อยละ)
1. รสพื้นฐาน + รสพื้นฐาน เช่น เปี้ยวหวาน	26.953
2. "ออก" + รสพื้นฐาน เช่น ออกฝาด	22.169
3. รสพื้นฐาน + การรับรู้อื่นๆ เช่น จืดหอม	19.936
4. ซ้ำคำเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน เช่น ซีนๆ	17.703
5. รสพื้นฐาน + ปริมาณ เช่น ชมปี	4.784
6. ซ้ำคำเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน เช่น เพื่อน-เผื่อน($f\dot{a}n^4 - f\dot{a}n^2$)	3.987

จากตารางรวมกลวิธีและความถี่ในการใช้คำเรียกกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น จะเห็นได้ว่ากลวิธีการสร้างคำเรียกกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นที่มีการใช้มากที่สุด ได้แก่ กลวิธีการผสมคำเรียกกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกัน โดยมีการใช้และกลวิธีการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกกรสพื้นฐานเป็นลำดับที่สอง กลวิธีการผสมคำเรียกกรสพื้นฐานกับคำขยาย แสดงการรับรู้ทางอื่นมีการใช้มากเป็นลำดับที่สาม ส่วนกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนมีการใช้มากเป็นลำดับที่สี่ การผสมคำเรียกกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณมีการใช้มากเป็นลำดับที่ห้า กลวิธีการใช้คำอื่นแสดงปริมาณน้อยของรสมีการใช้เป็นลำดับที่หก และมีการใช้กลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนเป็นลำดับที่หกซึ่งเป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อผู้วิจัยได้จำแนกประเภทคำเรียกกรสพื้นฐานและไม่พื้นฐานตามเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อและทำการวิเคราะห์โครงสร้างของคำเรียกกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นและนำเสนอคำเรียกกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นโดยรวมแล้ว ผู้วิจัยทราบได้ว่าในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีกลวิธีการสร้างคำเรียกกรสไม่พื้นฐานเพื่อบอกคุณสมบัติของเนื้อรส ระดับปริมาณความเข้มข้นของรส รวมถึงการรับรู้ทางอื่นที่เกิดขึ้นในการลิ้มรสอาหาร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอกลวิธี

³ ในการออกเสียงคำเรียกกรสไม่พื้นฐานจากกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนนี้ ผู้วิจัยเขียนสัทอักษรในการออกเสียงไว้ในวงเล็บข้างคำเรียกกรสไม่พื้นฐานเพื่อให้ทราบถึงการออกเสียงตามผู้ออกภาษา โดยทั้งนี้ สัทอักษรดังกล่าวแทนการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ 5 เสียงแทนด้วยเลข 1-5 คือ 1-กา, 2-ก่า, 3-ก้า, 4-ก๊า, 5-ก๋า ตามลำดับ

การสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานโดยรวมในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นที่มีการใช้มากไปหาน้อยซึ่งผู้วิจัยทำการคำนวณจากผลรวมของจำนวนคำเรียกรสไม่พื้นฐานทั้งหมดของแต่ละกลวิธีดังต่อไปนี้

4.1.1 การผสมคำเรียกรสพื้นฐานเข้าด้วยกัน

กลวิธีเรียกรสต่างๆที่ไม่ใช่รสรพื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นอาจทำโดยผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันเพื่อระบุคุณสมบัติของเนื้อรสซึ่งเป็นการผสมกันของรส 2 รสโดยที่รสใดรสหนึ่งอาจเป็นรสนำ หรือรสทั้งสองมีปริมาณของเนื้อรสเท่ากัน กลวิธีการผสมคำเรียกรสพื้นฐานเข้าด้วยกันนี้มีการใช้ในผู้ออกภาษาไทยกรุงเทพฯ เชียงใหม่ อุบลราชธานี และนครศรีธรรมราช โดยรวมกันมากที่สุด โดยมีตัวอย่างของคำเรียกรสไม่พื้นฐานจากการสร้างคำดังกล่าวในตารางดังนี้

ตารางที่ 10 ตัวอย่างการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น

ถิ่น	ตัวอย่างการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำ
กรุงเทพฯ	หวานเปรี้ยว
เชียงใหม่	ฝาดเผื่อน
อุบลราชธานี	เผื่อนฮีน
นครศรีธรรมราช	หวานมัน

ในการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันเพื่อระบุคุณสมบัติของเนื้อรสนั้นทำให้ความหมายของคำเรียกรสเปลี่ยนแปลงไป อาทิเช่น คำเรียกรสคำว่า "หวานเปรี้ยว" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ จากตัวอย่างในตารางข้างต้นจะมีความหมายแตกต่างจากคำเรียกรสพื้นฐานคำว่า "หวาน" เนื่องจากคำเรียกรสคำว่า "หวาน" มีความหมายถึงรสหวานเพียงรสเดียว แต่คำเรียกรสคำว่า "หวานเปรี้ยว" นั้นมีความหมายถึงรสหวานที่มีรสเปรี้ยวผสมเข้ามาเพียงเล็กน้อย เป็นต้น

อนึ่ง ผู้วิจัยพบว่าในการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันเพื่อระบุคุณสมบัติของเนื้อรสนั้น คำเรียกรสทั้ง 2 คำดังกล่าวเป็นการระบุการผสมกันของรส 2 รสโดยที่รสทั้งสองมีปริมาณของเนื้อรสเท่ากัน หรือคำเรียกรสที่ตามหลังเป็นคำเรียกรสนำได้ แต่โดยส่วนมากแล้ว ผู้วิจัยพบการสร้างคำไม่พื้นฐานโดยการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเพื่อระบุคุณสมบัติของเนื้อรสโดยมีรสหนึ่งรสใดเป็นรสนำ

ดังนั้น จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าคำเรียกรสไม่พื้นฐานบางคำไม่สามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำเรียกรสพื้นฐานประเภทใดประเภทหนึ่งได้อย่างเด็ดขาด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาในเรื่องอย่างลึกซึ้งต่อไป

นอกเหนือจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าการผสมคำเรียกสรพื้นฐานเข้าด้วยกันในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น อาจทำโดยมีคำอื่นมาคั่นกลางได้ อาทิเช่นคำว่า "เบรี่ยวอมหวาน" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ "เผ็ด ออกเค็ม" ในภาษาไทยเชียงใหม่ "หวานอมเบรี่ยว" ในภาษาไทยอุบลราชธานี "ผาดอมหวาน" ในภาษาไทยนครศรีธรรมราช แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบการใช้คำในลักษณะนี้น้อยมากในผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น

4.1.2 การผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกสรพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยยังพบว่าในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีการใช้กลวิธีการสร้างคำเรียกสรไม่พื้นฐานโดยการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกสรพื้นฐานเพื่อระดับปริมาณน้อยของรสมาก เป็นลำดับที่ 2 โดยคำขยายคำว่า "ออก" จะปรากฏอยู่หน้าคำเรียกสรพื้นฐาน ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ตัวอย่างการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกสรพื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น

ถิ่น	ตัวอย่างการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกสรพื้นฐาน
กรุงเทพฯ	ออกหวาน
เชียงใหม่	ออกเผื่อน
อุบลราชธานี	ออกฮีน
นครศรีธรรมราช	ออกร่อน

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า คำว่า "ออกหวาน" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ คำว่า "ออกเผื่อน" ในภาษาไทยเชียงใหม่ คำว่า "ออกฮีน" ในภาษาไทยอุบลราชธานี และคำว่า "ออกร่อน" ในภาษาไทยนครศรีธรรมราชมีความหมายถึงมีรสหวานไม่มากหรือค่อนข้างหวาน มีรสเผื่อนไม่มาก มีรสฮีนไม่มาก และมีรสเค็มไม่มากตามลำดับ ดังนั้น การผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกสรพื้นฐานเพื่อระดับปริมาณความเข้มข้นน้อยของรสสามารถทำให้ความหมายของคำเรียกสรเปลี่ยนแปลงไป อาทิเช่น คำเรียกสรคำว่า "ออกเผื่อน" ในภาษาไทยเชียงใหม่จากตัวอย่างในตารางข้างต้นจะมีความหมายแตกต่างจากคำเรียกสรพื้นฐานคำว่า "เผื่อน" เนื่องจากคำเรียกสรคำว่า "เผื่อน" มีความหมายถึงรสเผื่อนโดยทั่วไป แต่คำเรียกสรคำว่า "ออกเผื่อน" นั้นมีความหมายถึงรสเผื่อนไม่มาก เป็นต้น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าคำว่า "ออก" นี้เป็นคำขยายบอกปริมาณน้อยของรสจากการถามคำถาม เช่น เมื่อผู้วิจัยได้รับคำตอบจากผู้บอกภาษาว่า "ออกหวาน" ผู้วิจัยจะถามคำถามต่อไปว่า

“ออกหวาน”นี้ใช่หวานหรือไม่ เมื่อผู้บอกภาษาตอบว่าใช่ ผู้วิจัยจะถามต่อทันทีว่า “ออกหวาน”นี้หวานมากหรือหวานน้อย ซึ่งผู้บอกภาษาจะตอบว่า “หวานน้อย”

และจากข้อมูล ผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นอาจมีการใช้คำเรียกรสพื้นฐานผสมกับคำว่า “ออก” ในรูปแบบการซ้ำคำเพื่อบอกระดับปริมาณน้อยของรสเช่นเดิม อาทิเช่น คำว่า “ออกเผ็ดๆ” ซึ่งหมายถึงเผ็ดเล็กน้อยหรือค่อนข้างเผ็ด เป็นต้น

4.1.2 การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่น

นอกเหนือจากกลวิธีสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน 2 กลวิธีดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีการใช้คำผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นซึ่งได้แก่ คำขยายบอกการรับรู้ทางกลิ่น และสัมผัส เช่นคำว่า “ฉุน” “หอม” “เหม็น” “คาว” “ร้อน” “เย็น” เป็นต้น การผสมคำในวิธีนี้มีการใช้กันมากเป็นลำดับที่ 3 และมีตัวอย่างของการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นแสดงโดยตารางดังนี้

ตารางที่ 12 ตัวอย่างการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น

ถิ่น	ตัวอย่างการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่น
กรุงเทพฯ	เผ็ดฉุน
เชียงใหม่	เค็มคาว
อุบลราชธานี	เผื่อนหอม
นครศรีธรรมราช	เผ็ดร้อน

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า คำว่า “เผ็ดฉุน” “เค็มคาว” “เผื่อนหอม” เป็นการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกกลิ่นซึ่งมีความหมายถึงมีรสเผ็ดและมีกลิ่นฉุน มีรสเค็มและมีกลิ่นคาว มีรสเผื่อนและมีกลิ่นหอมตามลำดับ ส่วนคำว่า “เผ็ดร้อน” ในภาษาไทยนครศรีธรรมราชเป็นการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกการสัมผัสซึ่งมีความหมายถึงมีรสเผ็ดและมีความรู้สึกร้อนเมื่อลิ้มรสอาหาร ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นทำให้ความหมายของคำเรียกรสเปลี่ยนไป อาทิเช่น คำเรียกรสคำว่า “เผื่อนหอม” ในภาษาไทยอุบลราชธานีจากตัวอย่างในตารางข้างต้นจะมีความหมายแตกต่างจากคำเรียกรสพื้นฐานคำว่า “เผื่อน” เนื่องจากคำเรียกรสคำว่า “เผื่อน” มีความหมายถึงรสเผื่อนเพียง

อย่างเดียวกัน แต่คำเรียกรสคำว่า “เผื่อนหอม” นั้นมีความหมายถึงรสของอาหารที่มีรสเผื่อนพร้อมทั้งมีกลิ่นหอม เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ดี จากข้อมูลคำเรียกรสพบว่าคำขยายแสดงการรับรู้ทางกลิ่นอาจปรากฏอยู่ นำหน้าคำเรียกรสพื้นฐานได้โดยที่ความหมายยังคงเหมือนกับคำเรียกรสไม่พื้นฐานที่มีการใช้คำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นปรากฏตามหลังคำเรียกรสพื้นฐาน เช่นคำว่า “หอมจืด” ในภาษาไทย นครศรีธรรมราช โดยคำว่า “หอมจืด” ดังกล่าวมีความหมายถึงรสจืดและมีกลิ่นหอม เป็นต้น

จากข้อมูล ผู้วิจัยทราบได้ว่าผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นใช้คำว่า “จุน” “หอม” “คารว” “เย็น” และ “ร้อน” เป็นคำขยายบอกการรับรู้ทางกลิ่นหรือสัมผัสจากการถามคำถามอีกเช่นกัน กล่าวคือ เมื่อผู้วิจัยได้รับคำตอบที่เป็นคำประสมอย่างเช่นคำว่า “เผ็ดร้อน” ผู้วิจัยจะถามต่อไปว่า “เผ็ดร้อน” นี้ใช่เผ็ดหรือไม่ เมื่อผู้บอกภาษาตอบว่าใช่ ผู้วิจัยจะถามต่อไปว่า “เผ็ดร้อน” นี้ใช่ร้อนหรือไม่ ซึ่งผู้บอกภาษาบางคนอาจตอบว่าใช่ หรือบางคนอาจตอบว่าไม่ใช่ แต่ถ้าหากผู้บอกภาษาตอบว่าใช่ ผู้วิจัยจึงถามต่อทันทีว่ารสไหนมากกว่ากัน และจากการถามคำถามนี้ ผู้บอกภาษาจะอธิบายคำตอบของตนทันทีว่าเผ็ดร้อนนี้ก็คือรสเผ็ดของอาหาร แต่เมื่อกินอาหารเข้าไปแล้วจะเหม็นออก และรู้สึกร้อน เป็นต้น

4.1.4 การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน

นอกเหนือจากกลวิธีการสร้างคำต่างๆที่ได้กล่าวไปแล้ว กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานโดยการซ้ำเป็นอีกหนึ่งกลวิธีที่มีการใช้มากเป็นลำดับที่ 4 ผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นต่างใช้กลวิธีการซ้ำคำดังกล่าวเพื่อบอกรสและระดับปริมาณความเข้มข้นน้อยของรสนั้น

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนจะเป็นการซ้ำคำเรียกรสพื้นฐานคำเดียวกันเพื่อบอกรสและระดับปริมาณความเข้มข้นน้อยของรส กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานจากกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น มีตัวอย่างของคำที่แสดงให้เห็นในตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 13 ตัวอย่างการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น

ถิ่น	ตัวอย่างการซ้ำคำเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน
กรุงเทพฯ	หวานๆ
เชียงใหม่	ชื่นๆ
อุบลราชธานี	ฮีนๆ
นครศรีธรรมราช	เผ็ดๆ

จากตัวอย่างในตารางจะเห็นว่า คำว่า "หวานๆ" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ หมายถึงรสหวานไม่มากหรือค่อนข้างหวาน คำว่า "ชื่นๆ" ในภาษาไทยเชียงใหม่ หมายถึงรสชื่นไม่มาก คำว่า "ฮีนๆ" ในภาษาไทยอุบลราชธานี หมายถึงรสฮีนไม่มาก และคำว่า "เผ็ดๆ" ในภาษาไทยนครศรีธรรมราช หมายถึงรสเผ็ดไม่มากหรือเผ็ดเล็กน้อย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนเพื่อระบุระดับปริมาณความเข้มข้นน้อยของรสสามารถทำให้ความหมายของคำเรียกรสเปลี่ยนแปลง อาทิเช่น คำเรียกรสคำว่า "หวานๆ" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ จากตัวอย่างในตารางข้างต้นจะมีความหมายแตกต่างจากคำเรียกรสพื้นฐานคำว่า "หวาน" เนื่องจากคำเรียกรสคำว่า "หวาน" มีความหมายถึงรสหวานในระดับปริมาณทั่วไป แต่คำเรียกรสคำว่า "หวานๆ" นั้นมีความหมายถึงรสหวานไม่มาก

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า ผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีการบอกรส "จืด" ในรูปของการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนเช่นกัน อาทิเช่น "จืดๆ" แต่คำว่า "จืดๆ" นี้ไม่ได้มีความหมายถึงรสจืดน้อยเหมือนกับการซ้ำคำเรียกรสพื้นฐานแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนคำอื่นๆ เนื่องจากผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นได้อธิบายว่ารส "จืดๆ" หมายถึงรสจืด หรือไม่มีรส ไม่ได้มีความหมายถึงปริมาณรสจืดน้อยแต่อย่างใด

4.1.5 การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณ

วิธีการอีกวิธีหนึ่งของการเรียกรสไม่พื้นฐานทำโดยการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายเพื่อระบุปริมาณความเข้มข้นของรสซึ่งเป็นกลวิธีที่มีการใช้มากเป็นลำดับที่ 5 ผู้วิจัยพบการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานโดยกลวิธีนี้ในภาษาไทยเพียง 2 ถิ่น คือ ภาษาไทยกรุงเทพฯ และนครศรีธรรมราช คำเรียกรสพื้นฐานที่พบว่ามีการใช้ร่วมกับคำขยายบอกปริมาณในภาษาไทยกรุงเทพฯ และนครศรีธรรมราชคือคำว่า "เปรี้ยว" "หวาน" "เค็ม" และ "ขม" โดยมีตัวอย่างของการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณมากดังเช่นตัวอย่างในตารางดังนี้

ตารางที่ 14 ตัวอย่างการผสมคำเรียกสร้าพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณในภาษาไทยกรุงเทพฯ และนครศรีธรรมราช

ถิ่น	ตัวอย่างของคำเรียกสร้าพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณ
กรุงเทพฯ	เปรี้ยวปืด, เค็มปี
นครศรีธรรมราช	เปรี้ยวจัด, หวานเจี๊ยบ

จากตารางจะเห็นได้ว่า คำว่า "เปรี้ยวปืด" "เค็มปี" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และคำว่า "เปรี้ยวจัด" "หวานเจี๊ยบ" ในภาษาไทยนครศรีธรรมราชมีความหมายว่าเปรี้ยวมาก เค็มมาก และหวานมากตามลำดับ เป็นต้น แต่ในส่วนของคำขยายบอกปริมาณน้อยนั้น ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้กับคำเรียกสร้าหวานในภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่นคำว่า "หวานปะแล่ม" ซึ่งหมายถึงมีรสหวานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในการผสมคำเรียกสร้าพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณทำให้ความหมายของคำเรียกสร้าเปลี่ยนไป อาทิเช่น คำเรียกสร้าคำว่า "เค็มปี" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ จากตัวอย่างในตารางข้างต้นจะมีความหมายแตกต่างจากคำเรียกสร้าพื้นฐานคำว่า "เค็ม" เนื่องจากคำเรียกสร้าคำว่า "เค็ม" มีความหมายถึงรสเค็มธรรมดา แต่คำเรียกสร้าคำว่า "เค็มปี" นั้นมีความหมายถึงรสเค็มมาก เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบการใช้คำว่า "จัดขีด" โดยคำว่า "จัดขีด" ที่ผู้วิจัยพบนั้นมีความหมายถึงรสจัดที่มีการใช้พูดโดยผู้บอกภาษาไทยกรุงเทพฯ เพียงคนเดียว

4.1.6 การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน

นอกเหนือจากกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวไปแล้ว ผู้วิจัยยังพบกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน ซึ่งจากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนนี้จะเป็นการซ้ำคำเรียกสร้าพื้นฐานคำเดียวกันเพื่อระบุรสและระดับปริมาณมากของรสนั้นโดยผู้วิจัยพบการใช้กลวิธีดังกล่าวในภาษาไทยเชียงใหม่และอุบลราชธานีเพียง 2 ถิ่นเท่านั้น กลวิธีการสร้างคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานจากกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนในภาษาไทยทั้ง 2 ถิ่นดังกล่าวมีตัวอย่างของคำที่แสดงให้เห็นในตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 15 ตัวอย่างการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนในภาษาไทยเชียงใหม่และอุบลราชธานี

ถิ่น	ตัวอย่างการซ้ำคำเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน
เชียงใหม่	เพื่อน – เพื่อน (fǐan ⁴ – fǐan ²)
อุบลราชธานี	ขึ้น – ขึ้น (khǐn ⁴ – khǐn ²)

จากตาราง จะเห็นได้ว่าการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนเพื่อระบุและปริมาณความเข้มข้นมากของรศทำให้ความหมายของคำเรียกเปลี่ยนไป อาทิเช่น คำเรียกรศคำว่า “เพื่อน-เพื่อน” ในภาษาไทยเชียงใหม่จากตัวอย่างในตารางข้างต้นจะมีความหมายแตกต่างจากคำเรียกรศพื้นฐานคำว่า “เพื่อน” เนื่องจากคำเรียกรศคำว่า “เพื่อน” มีความหมายถึงรศเพื่อนธรรมดา แต่คำเรียกรศคำว่า “เพื่อน-เพื่อน” นั้นมีความหมายถึงรศเพื่อนมาก เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้น เมื่อพิจารณาคำเรียกรศไม่พื้นฐานและกลวิธีการสร้างคำเรียกรศไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ผู้บอกภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นต่างก็มีการใช้กลวิธีการสร้างคำเรียกรศไม่พื้นฐานโดยการผสมคำเรียกรศพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกัน การผสมคำว่า ออกกับคำเรียกรศพื้นฐาน การผสมคำเรียกรศพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่น และการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยน นอกจากนี้ยังพบว่าการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนนั้น ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ในภาษาไทยเชียงใหม่และอุบลราชธานี และสำหรับการผสมคำเรียกรศพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณนั้น ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ในภาษาไทยกรุงเทพฯและนครศรีธรรมราชเพียง 2 ถิ่น โดยทั้งนี้ กลวิธีการสร้างคำเรียกรศไม่พื้นฐานดังกล่าวทำให้ความหมายของคำเรียกรศเปลี่ยนแปลงไปตามคุณสมบัติของเนื้อรศ ระดับปริมาณความเข้มข้นของรศ และการรับรู้อื่นๆที่เกิดขึ้นในขณะลิ้มรส

นอกเหนือจากนี้ ผลการวิเคราะห์ยังพบว่ากลวิธีการผสมคำเรียกรศพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันในภาษาไทยกรุงเทพฯนั้น คำเรียกรศคำแรกมักจะเป็นคำหลัก คือ เป็นรสนำที่มีเนื้อรสมากกว่าอีกรศหนึ่งที่ปรากฏตามหลัง ผู้วิจัยทราบได้โดยการถามคำถาม เช่น เมื่อผู้วิจัยได้รับข้อมูลคำตอบจากผู้บอกภาษาเป็นคำเรียกรศ 2 คำผสมกัน เช่นคำว่า “ผาดขม” ผู้วิจัยจะถามต่อว่า “ผาดขม” นี้ใช่ผาดหรือไม่ หากผู้บอกภาษาตอบว่าใช่ ผู้วิจัยจะถามต่อว่า “แล้ว” ผาดขม” นี้ใช่ขมหรือไม่ หากผู้บอกภาษาตอบว่าใช่ ผู้วิจัยจะถามต่อไปอีกทันทีว่ารสใดมีมากกว่ากันหรือรสใดเป็นรสนำ ผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาตัดสินให้คำเรียกรศคำแรกเป็นคำเรียกรศนำที่มีปริมาณรสมากกว่า และให้คำเรียกรศที่ตามหลังเป็นคำขยาย

สำหรับในภาษาไทยเชียงใหม่ อุบลราชธานีและนครศรีธรรมราชนั้น คำเรียกรสพื้นฐาน คำแรกอาจไม่ใช่คำหลักเสมอไป ผู้บอกภาษาทั้ง 3 ถิ่นนี้อาจตัดสินใจให้คำเรียกรสคำที่ตามหลังเป็นคำเรียกรสนำที่มีเนื้อรสมากกว่า และให้คำเรียกรสคำแรกเป็นคำขยายได้ ตัวอย่างเช่นคำว่า "เผ็ดขึ้น" ในภาษาไทยเชียงใหม่ คำว่า "ขมฝาด" ในภาษาไทยอุบลราชธานี คำว่า "หวานฝาด" ในภาษาไทยนครศรีธรรมราชที่ผู้บอกภาษาทั้ง 3 ถิ่นตัดสินใจให้คำเรียกรสคำหลังเป็นคำหลัก คือ เป็นรสนำที่มากกว่า เป็นต้น และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้บอกภาษาทั้ง 3 ถิ่นอาจตัดสินใจให้คำเรียกรสพื้นฐานทั้ง 2 คำมีสถานะเท่าเทียมกันได้ กล่าวคือ มีรสทั้ง 2 รสเท่ากันโดยไม่มีรสใดเป็นรสนำ เช่นคำว่า "หวานมัน" ในภาษาไทยเชียงใหม่ คำว่า "เปรี้ยวฝาด" ในภาษาไทยอุบลราชธานี คำว่า "หวานเปรี้ยว" ในภาษาไทยนครศรีธรรมราช เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบว่าการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันเพื่อระบุคุณสมบัติของเนื้อรสในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นจะมีการตัดสินใจให้คำเรียกรสคำแรกเป็นรสนำเป็นส่วนมาก ทั้งนี้จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คำเรียกรสไม่พื้นฐานบางคำนั้นไม่สามารถตัดสินใจอยู่ในประเภทพื้นฐานประเภทใดประเภทหนึ่งได้โดยเด็ดขาด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะมีผู้ทำการศึกษาในเรื่องนี้อย่างละเอียดต่อไป

เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า ในส่วนกลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานโดยการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกรสพื้นฐานนั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาไทยกรุงเทพฯมีการใช้กลวิธีนี้ก็น้อยกว่าในภาษาไทยถิ่นอื่นมาก โดยผู้วิจัยพบคำเรียกรสไม่พื้นฐานจากการใช้กลวิธีดังกล่าวในภาษาไทยกรุงเทพฯเพียง 4 ครั้งเท่านั้น ซึ่งต่างจากในภาษาไทยถิ่นอื่นโดยเฉพาะในภาษาไทยนครศรีธรรมราชที่ผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาไทยนครศรีธรรมราชมีการใช้กลวิธีนี้กันมากที่สุด

4.2 ความถี่ในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทย 4 ถิ่น

จากข้อมูลคำเรียกรสไม่พื้นฐาน ผู้วิจัยพบคำเรียกรสไม่พื้นฐานที่ไม่ซ้ำกันจากกลวิธีการสร้างคำทั้ง 6 กลวิธีข้างต้นที่ได้กล่าวไปแล้วเป็นจำนวน 164 คำ ซึ่งแบ่งเป็นคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยกรุงเทพฯ 31 คำ ภาษาไทยเชียงใหม่ 49 คำ ภาษาไทยอุบลราชธานี 48 คำ และภาษาไทยนครศรีธรรมราช 36 คำดังที่แสดงให้เห็นได้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 คำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น

ประเภทรสพื้นฐาน ถิ่น	หวาน	เปรี้ยว	เค็ม	ขม	เผื่อน	ขื่น	เผ็ด	ฝาด	ขื่น	มัน	จืด
กรุงเทพฯ	หวานมัน หวานฝาด หวานเค็ม หวานอมเปรี้ยว หวานๆ หวานซ่า ออกหวาน หวานจ้อย หวานจีบ หวานปะแล่ม	เปรี้ยวอมหวาน เปรี้ยวๆ เปรี้ยวจืด เปรี้ยวปืด	เค็มหวาน เค็มๆ เค็มคาว เค็มปี้	ขมๆ ออกขม ขมปี้	-	-	เผ็ดหวาน เผ็ดๆ เผ็ดร้อน เผ็ดจูน ออกเผ็ด	ฝาดขม	-	มันหวาน มันๆ	จืดๆ จืดหอม
เชียงใหม่	ออกหวาน หวานๆ หวานจูน หวานซ่า หวานหอม	เปรี้ยวฝาด เปรี้ยวเค็ม เปรี้ยวเผ็ด ออกเปรี้ยว เปรี้ยวๆ	เค็มเผ็ด เค็มๆ ออกเค็ม เค็มเหม็น เค็มคาว	ขมฝาด ขมเผื่อน ขมเผ็ด ขมๆ ออกขม ขมเหม็น ขมจูน	เผื่อนขื่น เผื่อนฝาด เผื่อนๆ ออกเผื่อน	ขื่นๆ	เผ็ดเค็ม เผ็ดขื่น เผ็ดๆ ออกเผ็ดๆ เผ็ดจูน เผ็ดร้อน เผ็ดหอม เผ็ดคาว	ฝาดเผื่อน ฝาดเปรี้ยว ฝาดขม ฝาดๆ ออกฝาดๆ	-	มันเค็ม มันเผ็ด มันๆ ออกมัน มันหอม	จืดๆ จืดหอม จืดเหม็น จืดจูน
อุบลราชธานี	หวานมัน หวานขม หวานฝาด หวานๆ ออกหวาน หวานหอม หวานคาว	เปรี้ยวมัน เปรี้ยวเค็ม เปรี้ยวๆ ออกเปรี้ยว	เค็มเผ็ด เค็มๆ	ขมเผ็ด ขมฝาด ขมเค็ม ขมๆ ออกขม ขมจูน	เผื่อนขม เผื่อนขื่น เผื่อนๆ ออกเผื่อน เผื่อนหอม	ขื่นๆ	เผ็ดๆ ออกเผ็ด เผ็ดจูน เผ็ดร้อน เผ็ดหอม	ฝาดหวาน ฝาดขม ฝาดมัน ฝาดเปรี้ยว ฝาดๆ ออกฝาด	ขื่นขม ขื่นๆ ออกขื่น	มันเผ็ด มันหวาน มันขม มันๆ ออกมัน มันหอม	จืดๆ จืดหอม จืดจูน
นครศรีธรรมราช	หวานมัน หวานเปรี้ยว หวานเผ็ด หวานๆ ออกหวาน หวานจีบ หวานเย็น	เปรี้ยวจืด เปรี้ยวๆ ออกเปรี้ยว	เค็มปี้ เค็มๆ ออกเค็ม เค็มคาว	ขมปี้ ขมออกหวาน ขมๆ ออกขม	-	-	เผ็ดเค็ม เผ็ดๆ ออกเผ็ด เผ็ดร้อน เผ็ดหอม	ฝาดขม ฝาดมัน ฝาดหวาน ฝาดๆ ออกฝาด	-	มันหวาน มันฝาด มันๆ ออกมัน	จืดๆ จืดคาว หอมจืด จืดจูน

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีจำนวนคำเรียกรสไม่พื้นฐานซึ่งเกิดจาก กลวิธีต่างๆกัน โดยคำเรียกรสไม่พื้นฐานข้างต้นจะมีความถี่ของการใช้กลวิธีการสร้างคำมากหรือน้อยนั้นผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียดของแต่ละถิ่นโดยแยกเป็นแต่ละถิ่น กล่าวคือ เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์โครงสร้างของคำเรียกรสไม่พื้นฐานเพื่อหากกลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้งถิ่นโดยรวมแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอความถี่ที่มีการใช้แต่ละกลวิธีของแต่ละถิ่นมาประกอบ เพื่อที่จะได้ทราบว่าแต่ละถิ่นมีการใช้กลวิธีไหนมากน้อยกว่ากัน โดยผู้วิจัยจะทำการนับว่าแต่ละกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานมีการใช้กี่ครั้ง และนำมาคำนวณหาค่าความถี่ร้อยละ เพื่อความสะดวกในการเปรียบเทียบ

ในการนับความถี่นั้น ผู้วิจัยจะทำการนับว่ามีคำเรียกรสไม่พื้นฐานที่พบในข้อมูลภาษาไทยแต่ละถิ่นทั้งหมดเป็นจำนวนกี่คำ จากนั้นจึงทำการนับว่าในแต่ละกลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานมีคำเรียกรสไม่พื้นฐานกี่คำ ตัวอย่างเช่น ในภาษาไทยกรุงเทพฯมีคำเรียกรสไม่พื้นฐานทั้งหมดเป็นจำนวน 80 คำ มีคำเรียกรสไม่พื้นฐานโดยการสร้างโดยการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนเป็นจำนวนทั้งหมด 21 คำ ดังนั้น กลวิธีการสร้างคำโดยการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนจึงคิดเป็นร้อยละได้โดยการนำจำนวนคำจากกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนคือ 21 คูณด้วย 100 และหารด้วย 80 ซึ่งเท่ากับร้อยละ 26.25 ของคำเรียกรสไม่พื้นฐานทั้งหมด เป็นต้น และในการคำนวณความถี่นี้ ผู้วิจัยจะทำการคำนวณในทุกกลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในทุกๆถิ่น และจะนำเสนอความถี่ที่มีการใช้ในแต่ละถิ่นดังนี้

4.2.1 ความถี่ในการใช้กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยกรุงเทพฯ

จากข้อมูลคำเรียกรสในภาษาไทยกรุงเทพฯ ผู้วิจัยพบว่ามีคำเรียกรสไม่พื้นฐานทั้งหมดเป็นจำนวน 79 คำด้วยกัน ส่วนใหญ่เป็นการซ้ำคำ และเนื่องจากกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยกรุงเทพฯมีทั้งหมด 5 วิธีดังที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่ละกลวิธีนั้นจะมีความถี่ในการใช้ที่แตกต่างกันออกไปโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

จากข้อมูลคำเรียกรสไม่พื้นฐาน ผู้วิจัยพบคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยกรุงเทพฯทั้งหมด 80 คำโดยมีกลวิธีการสร้างคำในแบบที่ 1 คือการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนทั้งหมด 21 คำ มีกลวิธีการสร้างคำแบบที่ 2 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันทั้งหมด 20 คำ มีกลวิธีในการสร้างคำแบบที่ 3 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นทั้งหมด 19 คำ มีกลวิธีการสร้างคำแบบที่ 4 คือการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณทั้งหมด 16 คำ และมีกลวิธีในการสร้างคำแบบที่ 5 คือการผสมคำว่า “ออก” กับคำเรียกรสพื้นฐานทั้งหมด 4 คำ ด้วยกันโดยจะแสดงความถี่ดังกล่าวในรูปแบบของตารางดังนี้

ตารางที่ 17 ความถี่ในการใช้กลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานภาษาไทยกรุงเทพฯ

กลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน	ความถี่ (ร้อยละ)
1. ซ้ำคำเสียงไม่เปลี่ยน เช่น หวานๆ	26.25
2. รสพื้นฐาน + รสพื้นฐาน เช่น หวานมัน	25.00
3. รสพื้นฐาน + การรับรู้อื่น เช่น เค็มคาว	23.75
4. รสพื้นฐาน + ปริมาณ เช่น ชมปี	20.00
5. “ออก” + รสพื้นฐาน เช่น ออกเผ็ด	5.00

จากตารางแสดงความถี่ข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานภาษาไทยกรุงเทพฯที่มีการใช้มากที่สุด ได้แก่ กลวิธีการซ้ำคำ โดยกลวิธีการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันมีการใช้เป็นลำดับที่สอง กลวิธีการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นมีการใช้มากเป็นลำดับที่สาม ส่วนกลวิธีการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณมีการใช้มากเป็นลำดับที่สี่ และกลวิธีการผสมคำว่า “ออก” กับคำเรียกรสพื้นฐานมีการใช้เป็นลำดับที่ห้า ซึ่งเป็นลำดับสุดท้าย

4.2.2 ความถี่ในการใช้กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยเชียงใหม่

จากข้อมูลคำเรียกรสในภาษาไทยเชียงใหม่ ผู้วิจัยพบว่ามีคำเรียกรสไม่พื้นฐานเป็นจำนวนทั้งหมด 138 คำด้วยกัน โดยมีกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานทั้งหมด 5 กลวิธีด้วยกันดังที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่ละกลวิธีนั้นจะมีความถี่ในการใช้ที่แตกต่างกันออกไปจากมากไปหาน้อย โดยผู้วิจัยพบว่ามีกลวิธีการสร้างคำในแบบที่ 1 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นทั้งหมด 42 คำ มีกลวิธีการสร้างคำในแบบที่ 2 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 เข้าด้วยกันทั้งหมด 38 คำ มีกลวิธีการสร้างคำแบบที่ 3 คือ การผสมคำว่า “ออก” กับคำเรียกรสพื้นฐานทั้งหมด 29 คำ มีกลวิธีการสร้างคำในแบบที่ 4 คือ การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนทั้งหมด 17 คำ และมีกลวิธีการสร้างคำในแบบที่ 5 คือ ซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนทั้งหมด 12 คำโดยมีความถี่ในการใช้กลวิธีแตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 18 ความถี่ในการใช้กลวิธีสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยเชียงใหม่

กลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน	ความถี่ (ร้อยละ)
1. รสพื้นฐาน + การรับรู้อื่น เช่น หวานหอม	30.434
2. รสพื้นฐาน + รสพื้นฐาน เช่น เพื่อนผาด	27.536
3. "ออก" + รสพื้นฐาน เช่น ออกเพื่อน	21.014
4. ซ้ำคำเสียงไม่เปลี่ยน เช่น ซิ่นๆ	12.318
5. ซ้ำคำเสียงเปลี่ยน เช่น เพื่อน - เพื่อน ($f\dot{a}n^4 - f\dot{a}n^2$)	8.695

จากตารางแสดงความถี่ข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้บอกภาษาไทยเชียงใหม่มีการใช้กลวิธีการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นมากที่สุด ส่วนกลวิธีการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันมีการใช้รองลงมาเป็นลำดับที่สอง สำหรับกลวิธีการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกรสพื้นฐานมีการใช้มากเป็นลำดับที่สาม กลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนมีการใช้มากเป็นลำดับที่สี่ และกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนมีการใช้น้อยที่สุดเป็นลำดับที่ห้า

4.2.3 ความถี่ในการใช้กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทย

อุบลราชธานี

จากข้อมูลคำเรียกรสในภาษาไทยอุบลราชธานี ผู้วิจัยพบว่ามีคำเรียกรสไม่พื้นฐานเป็นจำนวนทั้งหมด 192 คำด้วยกัน ส่วนใหญ่เป็นคำผสมที่เกิดจากการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำ และเนื่องจากกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยอุบลราชธานีมีทั้งหมด 5 กลวิธีดังที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่ละกลวิธีนั้นจะมีความถี่ในการใช้ที่แตกต่างกันออกไปจากมากไปหาน้อย โดยผู้วิจัยพบว่ามีกลวิธีการสร้างคำในแบบที่ 1 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานเข้าด้วยกันทั้งหมด 76 คำ มีกลวิธีการสร้างคำแบบที่ 2 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นทั้งหมด 46 คำ มีกลวิธีการสร้างคำในแบบที่ 3 คือ การผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกรสพื้นฐานทั้งหมด 32 คำ มีกลวิธีการสร้างคำแบบที่ 4 คือ การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนทั้งหมด 25 คำ และมีกลวิธีการสร้างคำแบบที่ 5 คือการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนทั้งหมด 13 คำโดยมีความถี่ในการใช้กลวิธีแตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 19 ความถี่ในการใช้กลวิธีสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยอุบลราชธานี

กลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐาน	ความถี่ (ร้อยละ)
1. รสพื้นฐาน + รสพื้นฐาน เช่น อื่นนม	39.583
2. รสพื้นฐาน + การรับรู้อื่น เช่น เพื่อนหอม	23.958
3. "ออก" + รสพื้นฐาน เช่น ออกเพื่อน	16.666
4. ซ้ำคำเสียงไม่เปลี่ยน เช่น ซีนๆ	13.020
5. ซ้ำคำเสียงเปลี่ยน เช่น อื่น - อื่น ($h\pm n^4 - h\pm n^1$)	6.770

จากตารางแสดงความถี่ในการใช้กลวิธีต่างๆทั้ง 4 กลวิธีเพื่อสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานพบว่ากลวิธีการผสมคำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันมีการใช้มากที่สุด ส่วนกลวิธีการผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นมีการใช้น้อยรองลงมาเป็นลำดับที่สอง ส่วนกลวิธีการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกรสพื้นฐานมีการใช้มากเป็นลำดับที่สาม กลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนมีการใช้อยู่ในลำดับที่สี่ และกลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนมีการใช้น้อยที่สุดเป็นลำดับที่ห้า

4.2.4 ความถี่ในการใช้กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทย

นครศรีธรรมราช

จากข้อมูลคำเรียกรสในภาษาไทยนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยพบว่ามีความถี่ในการใช้คำเรียกรสไม่พื้นฐานเป็นจำนวนทั้งหมด 188 คำด้วยกัน โดยส่วนใหญ่เป็นการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกรสพื้นฐาน และเนื่องจากกลวิธีในการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยนครศรีธรรมราชมีทั้งหมด 5 วิธีดังที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่ละกลวิธีนั้นจะมีความถี่ในการใช้ที่แตกต่างกันออกไปจากมากไปหาน้อย โดยผู้วิจัยพบว่ามีการสร้างคำในแบบที่ 1 คือ การผสมคำว่า "ออก" กับเรียกรสพื้นฐานทั้งหมด 74 คำ มีการสร้างคำแบบที่ 2 คือ การซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนทั้งหมด 48 คำ มีการสร้างคำแบบที่ 3 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานเข้าด้วยกันทั้งหมด 35 คำ มีการสร้างคำในแบบที่ 4 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นทั้งหมด 18 คำ และมีการสร้างคำแบบที่ 5 คือ การผสมคำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณทั้งหมด 14 คำ โดยมีความถี่ในการใช้กลวิธีแตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 20 ความถี่ในการใช้กลวิธีสร้างคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานในภาษาไทยนครศรีธรรมราช

กลวิธีในการสร้างคำเรียกสร้าไม่พื้นฐาน	ความถี่ (ร้อยละ)
1. "ออก"+ รสพื้นฐาน เช่น ออกเฝ้า	39.361
2. ซ้ำคำเสียงไม่เปลี่ยน เช่น เค็มๆ	25.531
3. รสพื้นฐาน + รสพื้นฐาน เช่น ผาดขม	18.627
4. รสพื้นฐาน + การรับรู้อื่นๆ เช่น จืดจูน	9.574
5. รสพื้นฐาน + ปริมาณ เช่น เป็รยวจัด	7.446

จากตารางแสดงความถี่ในการใช้กลวิธีต่างๆทั้ง 5 กลวิธีเพื่อสร้างคำเรียกสร้าไม่พื้นฐาน พบว่ากลวิธีการผสมคำว่า "ออก" กับคำเรียกสร้าพื้นฐานมีการใช้มากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง ส่วนกลวิธีการซ้ำคำมีการใช้น้อยรองลงมาเป็นลำดับที่สอง กลวิธีการผสมคำเรียกสร้าพื้นฐานเข้าด้วยกันมีการใช้เป็นลำดับที่สาม สำหรับกลวิธีการผสมคำเรียกสร้าพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นมีการใช้อยู่ในลำดับที่สี่ และกลวิธีที่มีการใช้น้อยที่สุดในถิ่นนี้คือกลวิธีการผสมคำเรียกสร้าพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณซึ่งมีการใช้อยู่ในลำดับที่ห้า

จากข้อมูลคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานทั้งหมดในแต่ละถิ่นผู้วิจัยพบว่าในภาษาไทยอุบลราชธานีมีจำนวนคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานทั้งหมดมากกว่าถิ่นอื่น คือ 192 คำด้วยกัน ภาษาไทยนครศรีธรรมราชมีจำนวนคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานมากเป็นลำดับที่สอง คือ 188 คำ ภาษาไทยเชียงใหม่มีจำนวนคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานมากเป็นลำดับที่สามคือ 138 คำ ส่วนในภาษาไทยกรุงเทพฯนั้นมีจำนวนคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานน้อยกว่าถิ่นอื่น คือมีจำนวนคำเพียง 80 คำเท่านั้น โดยในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นโดยรวมจะมีความถี่ในการใช้กลวิธีการสร้างคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานจากการผสมคำเรียกสร้าพื้นฐาน 2 คำมากที่สุด และมีการใช้กลวิธีการซ้ำคำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนน้อยที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตารางที่ 9

ในส่วนของจำนวนกลวิธีการสร้างคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นนั้น ผู้วิจัยพบว่าในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีจำนวนของกลวิธีการสร้างคำไม่พื้นฐาน 5 กลวิธีเท่ากัน

สำหรับกลวิธีการสร้างคำเรียกสร้าไม่พื้นฐานนั้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นล้วนมีกลวิธีการสร้างคำไม่พื้นฐานที่เหมือนกัน 4 กลวิธีด้วยกัน คือ การผสมคำเรียกสร้าพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันเพื่อระบุคุณสมบัติของเนื้อรส การผสมคำเรียกสร้าพื้นฐานกับคำขยายแสดง

การรับรู้ทางอื่นเพื่อระบุสและารรับรู้ทางอื่นที่เกิดขึ้นในขณะล้มรสนั้น การผลมค้ว่า “ออก” กับคำเรียกรสพื้นฐานเพื่อระบุสและระดับปริมาณความเข้มข้นน้อยของรส และการช้คำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนเพื่อระบุสและระดับปริมาณความเข้มข้นน้อยของรสนั้น

และสำหรับกลวิธีที่แตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาไทยกรุงเทพฯและนครศรีธรรมราชมีกลวิธีการสร้างคำไม่พื้นฐานโดยการผลมค้คำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกระดับปริมาณซึ่งไม่พบในภาษาไทยเชียงใหม่และอุบลราชธานี นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าผู้บอกภาษาไทย เชียงใหม่และอุบลราชธานีมีการช้กลวิธีการสร้างคำไม่พื้นฐานโดยการช้คำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนเพื่อระบุสและระดับปริมาณมากของรสอยู่เพียง 2 ถิ่นเท่านั้น

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในภาษาไทยแต่ละถิ่นมีจำนวนกลวิธีการสร้างคำเป็นจำนวน 5 กลวิธีเท่ากัน โดยในภาษาไทยแต่ละถิ่นมีความถ้ในการช้แต่ละกลวิธีมากน้อยแตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อผู้วิจัยนำคำเรียกรสไม่พื้นฐานมาคำนวณหาค่าความถ้ในการช้ของแต่ละกลวิธีแล้ว ผู้วิจัยจึงพบว่า ในภาษาไทยกรุงเทพฯมีการช้กลวิธีของการช้คำแบบเสียงวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตารางที่ 17 ส่วนในภาษาไทยเชียงใหม่มีการช้กลวิธีการผลมค้คำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายแสดงการรับรู้ทางอื่นมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตารางที่ 18 ในภาษาไทยอุบลราชธานีมีการช้กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานด้วยการผลมค้คำเรียกรสพื้นฐาน 2 คำเข้าด้วยกันมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตารางที่ 19 และสำหรับในภาษาไทยนครศรีธรรมราชนั้นมีการช้กลวิธีการผลมค้ว่า “ออก” กับคำเรียกรสพื้นฐานมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตารางที่ 20 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นมีความถ้ของกลวิธีที่มีการช้มากที่สุดแตกต่างกันไป

สำหรับกลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานที่มีการช้้น้อยที่สุดในแต่ละถิ่นนั้นพบว่า ในภาษาไทยเชียงใหม่และภาษาไทยอุบลราชธานีนั้นมีการช้กลวิธีการช้คำแบบเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนน้อยที่สุดเหมือนกัน 2 ถิ่น สำหรับในภาษาไทยนครศรีธรรมราชมีการช้กลวิธีการผลมค้คำเรียกรสพื้นฐานกับคำขยายบอกปริมาณน้อยที่สุด ส่วนในภาษาไทยกรุงเทพฯมีการช้กลวิธีการผลมค้ว่า “ออก” กับคำเรียกรสพื้นฐานน้อยที่สุด

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์โครงสร้างของคำเรียกรสไม่พื้นฐานในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นที่พบทำให้เห็นว่ากลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานต่างๆสามารถทำให้ความหมายของคำเรียกรสพื้นฐานมีความแตกต่างกันไปตามคุณสมบัติของเนื้อรส ระดับปริมาณความเข้มข้นของรส และการรับรู้อื่นๆที่เกิดขึ้นในขณะลิ้มรสนั้นเอง

จากผลการวิเคราะห์ในภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นจะเห็นได้ว่า ในภาษาไทยแต่ละถิ่นมีคำเรียกรสไม่พื้นฐาน กลวิธีการสร้างคำเรียกรสไม่พื้นฐานรวมถึงความถี่ในการใช้แต่ละกลวิธีมากน้อยต่างกันเพียงใด ดังนั้น เพื่อความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมอาหารการกินซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมของรสได้ดีขึ้น ผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์รสเด่นของแต่ละถิ่นว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรในบทที่ 5 ต่อไป